

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9 szám.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

Éljen ifj. gróf Zichy János a nyitrai kerület néppárti képviselő-jelöltje!

Zichy János gróf Nyitrán.

Március 10-én délelőtt 11 órakor tartotta ifj. Zichy János gróf nagyszabású programbeszédét a „Szigetben.” Tömértelen nép, a nyitrai polgárság zöme, kivéve a hivatalnokokat, gyűlt össze, oly tömegben, aminő a királylátogatás óta nem gyűlt össze Nyitrán. A jelen voltak a nép számát 3—4000-re becsülik. Gyönyörű idő kedvezett az ünnepélynek; mert bátran lehet tartani ünnepnek a nép ezen ezer ajku megnyilatkozását. Ott voltak gr. Zichy Nándor ő exciája, gr. Zamoyski Jenő, dr. Zelenyák János, Rudnyánszky György, Benkő László, Benkő Béla, stb. a káptalan csaknem teljes számban.

Midőn Zichy János gróf a püspöki szánon behajtatott a szigetbe, az üdvívalgás olyan orkászzerű kitérése fogadta, aminőt csak egy ideális célért lelkesülő nép tud kifejezni. Erre ti, ott a vármegyebázan a ti leigázott lelkületetekkel nem vagytok képesek. — És jó is, hogy elmaradtatok, mert különben megszegyenített volna benneteket a nép s szégyenpírral kellett volna kiolvasni szemükből, hogy ma csak a nem-hivatalnok lehet szabad.

A viharos lelkesedés, melylyel Zichy János gróft fogadták, annyira meghatotta a jelöltet, hogy élénk pir futotta el arcát, jelél, hogy ő nagyszerűen e tüntetést inkább a néppárt eszméjének, mint saját személyének tulajdonítja.

Erre gr. Zamoyski Jenő rövid szavakban bemutatta a jelöltet, ki fölállt egy asztalra s körülbelől a következőket mondotta:

Milyen tisztelt választóközönség!

Engedjék meg, hogy mindennek előtt köszönetet mondjak azon szíves fogadtatásért, melyben részesíteni méltóztattak és azon előlegezett bizalomért, melynek alapján személyemnek a képviselő-jelöltséget néppárti program alapján följajlották.

En uraim, egész lelkesedésemet, őszinte meggyőződésemet és az elvekhez való tántoríthatlan ragaszkodást viszem az ütközetbe és azt reménylem, hogy az önök akaratának alapján ezen, a mai nap kezembe adott néppárti zászlót nem foszlányokra szakítva, hanem a győzelem babékoszorújával felékesítve fogom önöknek visszaadhatni. (Eljenzés.) — Uraim! ha körültekintünk nemcsak hazánkban, hanem a többi államokban is, hol a liberális rendszer uralomra vergődött, három fő jelenséggel találkozunk, mely momentumok dominálják az egész állami életet. Az elsőben látjuk, hogy mint küzd a lehetetlenségig fokozott állami omnipotencia az egyéni és társadalmi szabadságok ellen, azokat mindig szűkebb körre szorítva. A másodikban látjuk, hogy mint küzd az állami és társadalmi téren, a tudomány és művészetek világában a materializmus az idealizmus ellen, ezt mind inkább leszorítva az öt megillető magas polcra; és végre látjuk, hogy mint használja fel eszköz gyanánt az állami om-

nipotencia a materializmust, hogy lassan bár, de következetesen romba döntse, az ideális alapon álló egyházi társadalmat. (Ugy van! Ugy van!)

Mért alakult a néppárt?

Mért alakult tehát hazánkban a néppárt? ezt engedjék nekem kifejezni uraim. (Halljuk, halljuk!) A néppárt nem más mint egy üdvös reakció szemben a korrupt liberális rendszerrel, melynek hatása alatt fájdalom hazánkban, mind inkább tért kezd hódítani a politikában ép úgy mint a társadalomban azon egoizmus, mely a közérdeket mindig az önérdemek alárendeli, s melynek következménye, hogy mind inkább kivész az, amit társadalmi és politikai morálnak szoktunk nevezni. (Zajos helyeslés.) Azt mondják uraim, hogy a néppárt programja hazafiatlan, (Nem áll!) azt is mondják, hogy a néppárt egyrészt a feudalizmust szolgálja, másrészt a szocializmust hirdeti. Hát igen nagy szolgálatot tenne az a közügynek, aki nem egy oda dobott frázis, hanem kezzelfogható argumentumok alapján bebizonyította ezen állításokat. — Talán hazafiatlanság az, hogy a néppárt a 67-es kiegyezést választotta közjogi alapjának? Talán hazafiatlanság az, hogy a néppárt bizonyos törvények revízióját követeli, melyek melyen sértik sok millió honpolgár vallási meggyőződését? Talán hazafiatlanság az, hogy a néppárt a katolikus autonómiát kívánja? Talán hazafiatlanság az, hogy sok millió kisgazdának és kisiparosnak elhanyagolt érdekeit akarja istápolni? Talán hazafiatlanság az, hogy új választási törvényt követelünk és lehetetlenné akarjuk tenni ezen jogállamban a parlamentális abszoluzizmust? Uraim, ezen kérdésekben minden elfogulatlan jó hazafi meg fogja találni a feleletet.

Ami pedig azon vádat illeti, hogy feudálisok vagyunk és egyszersmind szocialisták is, ne kívánják, hogy ezzel bővebben foglalkozzan, mert tisztelt választóim szellemi nívóját sokkal magasabbnak tartom, semhogy sérteni akarnám őket azzal, hogy ezen neveléses témát boncolgassam, mert a feudalizmus és a szocializmus közt józan észszel logikai kapcsolatot találni lehetetlenség. (Élénk helyeslés.)

A kulturharc.

Mit látunk ma uraim, és mi jellemzi közállapotainkat? Két jelenség az, mely egyaránt a liberális rendszernek a műve: az egyik kulturharc, a másik az agrárszocializmus.

Mi tagadás benne, a kulturharc közepében vagyunk, melyet 1892. február 26. üzente meg, midőn a jelenlegi kultuszminiszter elődje kiadta azon rendeletét, mely az 1868. évi 53. törvcikk 12. szakaszának végrehajtására vonatkozott, s mely rendelet tudvalevőleg büntető jogi szankcióval lón ellátva.

Ezen rendelet a lelkeszkedő katolikus papságot a legrettenetesebb dilemmába sodorta, mert vagy meg kellett tagadniok vallási meggyőződésüket, hogy engedelmességesnek az állam akaratának, vagy engedelmességek az államnak és meg kellett volna tagadni azt, amihez őket egyházi esküjük és vallási meggyőződésük kötötte. (Igaz! Ugy van!)

Ily dilemmába sodorni a lelkeszkedő hazafias katolikus papságot és szembe állítani a hivatásához hű lelkeszt a honpolgárral — azt kér-

dem, nem volt-e ez a kulturharcnak első riadója? (Igaz! Helyes! Ugy van!)

De a kormány nem elégedett meg ezen nagy politikai hibával, nagyon elfogult volt arra, hogy belássa azt, és nagyon gyöngé arra, hogy azt jóvá tegye. Mert egy nyilvánosan elkövetett hibát jóvá tenni, ahhoz nagy morális erő kell uraim! A kulturharc hullámai akkor már magasra csapdos-tak, és a helyett, hogy ezek lecsendesítésére, a vihar megszüntetésére tett volna valamit a kormány, kiadta a jelszót arra, hogy törvényt kell hozni a kötelező polgári házasságról.

Uraim! a kormány ezen erőszakoskodásában volt legnagyobb gyengesége. (Hosszan tartó élénk helyeslés és eljenzés.) Ekkor indult meg egész valóságban a Kárpátoktól az Adriáig azon katolikus mozgalom, melyet a katolikusok önvédelmi szempontból indítottak, provokáltatva a kormány eljárása által. De a kötelező polgári házasság törvénybe iktatására reális jogcímet is kellett szerezni. Megindult tehát a mesterséges közvélemény gyártás. (Igaz! Ugy van! minden oldalról.) Ahelyett, hogy megkérdették volna a nemzetet, mint a hogy azt a fennhangon hirdetett liberalizmus is követelte volna, megvásárolták a saját nagy részét és az állam rendelkezésére álló összes közigazgatási apparátust mozgásba hozták a célból, hogy a törvényhatóságok útján bizalom szavaztassék a kormányra.

Hiába peticionáltak a katolikus polgárok milliói az országgyűlés mindkét házához, hiába tartattak a polgárok százezreinek részvételével katolikus nagygyűlések, a parlamentális abszoluzizmus elfordult a nemzeti akarat eme nyilvánításától és meghozatott a kötelező polgári házasságról szóló törvényt is. Ezt követte a polgári anyakönyvvezetésről szóló törvény, és követtek más javaslatok, bizonyosságul annak, hogy a kormány nemcsak hogy nem akarja megszüntetni ezen áldatlan harcot, hanem mintegy gyönyörködni látszik azon pusztításban, melyet ezen reformok a politikai és társadalmi életben létre hoztak. (Zajos helyeslés.)

Milyen tisztelt választóközönség!

A néppárt ezen két törvény revízióját követeli, ehhez joga van, és ne merje senki állítani, hogy egy törvény revízióját követelni és a törvény ellen izgatni egy és ugyanaz. (Hosszan tartó zajos helyeslés.) Hát nem a közelmúltban revidealta maga az országgyűlés az 1868. évi 58. törvénycikkét? Hát a függetlenségi és negyvennyolcas párt nem a kiegyezési törvény revideálását követeli? Jutott-e valakinek eszébe valaha, hogy ezen párt törekvéseit izgatásnak deklarálja? Soha. (Élénk helyeslés.)

Valamint tehát jogos követelni a revíziót, ép oly szükséges is. — Szükségesnek tartom a kötelező polgári házasságról szóló törvény revideálását először azért. (Halljuk, halljuk!) mert sérti a katolikusok vallási meggyőződését, mely szerint a házasság szentség és mint ilyenhez az államnak nem lehet köze, annál kevésbé van tehát joga a polgári házasság egyedül érvényes voltának proklamálása által, az egyházi házasság — tehát a szentség — egyedül érvényes voltát tagadni. — En a házasságban első sorban a szentséget látom, mely lenyegében a szerződéssel azonos, s melyhez az államnak csak következményekben lehet hozzá-szólási joga.

Latkóczy mint államtitkár.

A „Nyitrai Közlöny“ 1895. évi 9-ik számából:

A múlt év novemberében a minisztertanács egyhangú határozata alapján Latkóczy keresk. államtitkárnak designáltatott, de a kinevezés a közbejött válság miatt elmaradt. Midőn a válság megoldásával Perczel Dezső allittatott a belügy-miniszterium élére, a miniszter rögtön Latkóczyt kérte fel a politikai államtitkárság elvállására, mely állásra parlamentünkben ma valóban alig van hívatottabb ember nálánál. E miután mi, az ő személyes ismerősei, ismerjük az ő komoly akaratát, nagy munkaerejét és munkabírást; ismerjük nemes jellemét, őszinteségét és tiszta ambícióját; reméljük, jogunk van remélni, hogy Latkóczy Imre magas tiszteben a haza javára sokat és hasznosat fog alkotni; és reméljük, hogy a jövőben is ápolni fogja a benső viszonyt, mely közte és a vármegye és székvárosa között fennállott, és hogy mint eddig nem tagadta meg soha, úgy ezután sem fogja megtagadni jogos érdekeink határozott előmozdítását. Latkóczy nemesnek, hogy nem hajhászta a népszerűséget soha, hanem valóságos futott előle. De mi azért tiszteljük és szeretjük az ő kiváló tulajdonságaiért, melyeket nem ő mutogatott meg nekünk, melyeket magunk fedeztünk fel rajta; e szeretetre, e tiszteletre Latkóczy Imre bizvást építhet mindenkoron. Sokkal szilárdabb alap ez, mint az a népszerűség, mely néha csábítóan tündököl, de rendszerint akkor tűnik el, mikor a „népszerű férfiú“-nak arra először lenne szüksége!

És 1895. március 10-iki számában így folytatja: Latkóczy Imre m. kir. államtitkár, e kerület szülöttje, ki tizenegy év óta képviseli e kerületet — ifj. Zichy János gróffal áll szemben, hogy a választási harcot megvívja azért a mandátumért, melylyel mint egyszerű ügyvédet tiszteltte őt már a kerület három ízben és melyet annyi tisztelettel és érdemmel díszesített Latkóczy Imre, mint kivüle csak kevés képviselő a saját mandátumát. Arra a fiára méltán büszke lehet a kerület. De azt is jól tudjuk, hogy míg törvényhozói kötelességeinek páratlan lelkiismeretességgel, sőt ambícióval felelt meg, addig Nyitra város és Nyitra megye különleges érdekeinek előmozdítására is mindenkor kiterjesztette figyelmét. A megyei közgyűléseken minden fontosabb alkalommal kifejtette a helyes álláspontot és mindenkor a magasabb szempontoknak tudott többséget teremteni; a várost célszerű vállalatok létesítésében és hasznos kezdeményezésekben szeretettel támogatta, resztvett tanácskozásaiiban és mint hű polgára és képviselője e városnak teljes erejével munkálkodott előrehaladásán, erősödésén. Hogy mai magas állásában ezt több eredménnyel és fokozottabb mérvben fogja a mi képviselőnk tenni, erre biztosíték nekünk Latkóczy Imrénék egész múltja és mindnyájunk előtt ismeretes nemes lelkülete.

Ujdonságok.

Egyházi kinevezés. A hivatalos lap március 12. száma a következő kinevezést hozta: Vallás és közoktatási miniszterem előterjesztésére Durdik Alajos, nyitrai székese egyházi kanonok és zsolnai főesperesnek a Boldogságos szűz Máriáról nevezett Belaforrási címzetes apátságot, Katona György, nyitrai székese egyházi kanonok és gradnai főesperesnek a Boldogságos szűz Máriáról nevezett prinovi címzetes apátságot, továbbá Nécsy Endre, nyitrai városi alesperes-plebánusnak a Boldogságos szűz Máriáról nevezett pest-újhegyi címzetes prépostságot adományozom. Kelt Bécsben, 1895. évi február hó 20-án. Ferenc József s. k. Dr. Wlassics Gyula s. k. — Gratulálunk!

Zichy gróf körútja. II. A népképviselőt elvi követelményeihez kepest sorba bejárja Zichy a községeket, elmondja nekik programját, a személyes érintkezés közvetlenségével megismerteti magát velök, hogy ismerjék és tudják, mit akar ő, ha megválasztják, képviselni nekikben az országgyűlésen. Mit lehet hát csodálni, ha mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadják, miután eddig ilyen eljárás, ilyen képviselőhöz nem voltak szokva. Ilyen körutat, amilyen Zichy most, nem is látott a nyitrai kerület. Tel közepen virágokkal elhalmozzák, banderiumok és népcsoportok faluról-falura kísérik, mintha el se akarnak a magok köréből bocsátani. Ha a Latkóczyt csak egyéb okos mondandóval híján azt mondják, hogy Zichy itt idegen, az kerdezzék a választókat, vajjon idegeinek tartják-e őt Zichyt?

Második turban hétfőn indult képviselőjelöltünk utnak. Könyökön mindjárt megható jelenetnek volt tanuja. Egy szavazója van ezen a béres telepen, Miskolczy János, s ez az egy ember is diadalkaput készített neki, üdvözléssel fogadta, mint egy választó sereg. Mert ilyenek a Zichy hívei. A határban már banderium várta s Lehotára kísérté, hol Zamoyszki Jenő gróf pártvezér udvarán szökött a választókhoz. Innen Románfalvára távozott, majd nemes és puszták-Kürthre, Salgócskára, mint hadvezér serege élén. Udvarnokon Kingyera esperes népe élén várta s az egész jelenet annyira impozáns volt, hogy még a jelenlevő Tóth Lajos főbíró is megszelídült. Bajmőcskáról Galgócra távoztak, éjjeli szállásra. Kedden már Galgóc előtt várta népével és banderiumával a jelöltet a fádhatlan Paulovics Pál récsényi plebánus, honnan Ság, Kelecsény, majd Récsény felé tartottak. Büszkén mutatta a plebánus Zichynek: gróf ur, ezek mind az öné. A plebánian elköltött ebéd után Elecskén és Andacsban mutatta be magát. Audacsra jöttek az üzbehiiek is, kik még egyszer kívántak községükbe a jelöltet. Diadalkaput várta. Koszorus leányok s kocsisor, melyen azok ültek, kik ujabban lettek hívei Zelenyáknak megköszönte a szép fogadtatást s a trupp visszatért Nyitrára. Szerda Ghymesnek, Kosztolányinak, Zserének szökött.

Zichy János gróf, képviselő-jelöltünk, szakmájára nézve jogtudor, vagyonára nézve 36000 hold tulajdonosa. Oly tulajdonok, melyek magára a néppárt programjára legjobb fényt vetnek, hogy azt senki se „örjögésnek“, se szociális fészkelődésnek ne nézze, mint nemely gyenge elméjének.

A választás napja és sorrendje. A nyitrai megyei közp. választmány 1. hó 12-én tartott ülésében március 20-át jelölte ki a választás napjául. Választási elnök, s egyszerűsített az első szavazatszedő küldöttség elnöke: Tarnóczy Gusztáv. Jegyzője: Stark Samu. A második szavazatszedő küldöttség elnöke egyúttal helyettes választási elnök: Dr. Szulyovszky Dezső. Jegyzője: Kenézy Csátár. — Helyettes elnökök: Pongrácz Kálmán, Árpási Imre — Helyettes jegyzők: Dr. Makoviczky Milcs, ifj. Bokros János. — A választás sorrendje a következőleg lett megállapítva: I. küldöttség: 1. Ghymes-Kosztolány, 2. Ghymes, 3. Zsere, 4. Kolon, 5. Felső-Elefánt, 6. Alsó-Elefánt, 7. Beéd, 8. Menyhe, 9. Szalakusz, 10. Czabaj, 11. Csápor, 12. Bodok, 13. Geszthe, 14. Pográny, 15. Kálaz, 16. Nagy-Hind, 17. Kis-Hind, 18. Csálad, 19. Bábindal, 20. Lapás-Gyarmat, 21. Nagy-Lapás, 22. Kis-Lapás, 23. Csehi, 24. Nagy-Emöke, 25. Csitár, 26. Üzbégh, 27. Sarluska, 28. Darázs, 29. Aba-Lehota, 30. Könyök, 31. Kajsza, 32. Gerencsér, 33. Molnos, 34. Tormos. II. Küldöttség: 1. Nyitra, 2. Bajmőcska, 3. Udvarnok, 4. Salgócska, 5. Nemes-Kürth, 6. Puszták-Kürth, 7. Poszádka, 8. Románfalva, 9. Saág, 10. Kelecsény, 11. Alsó-Récsény, 12. Felső-Récsény, 13. Elecske, 14. Andacs, 15. Alsó-Köröskény, 16. Felső-Köröskény. Képviselőjelöltet ajánlhat a kerület minden választója. Az ajánlat a választási elnökkel az ez által meghatározandó helyen és időben már a választást megelőző napon, legkésőbb azonban fél órával a választás megnyitása után, de mindenkor írásban átadandó. Az ajánlattal egyidejűleg minden jelölt részére minden szavazatszedő küldöttséghez egy bizalmi férfiú jelölendő ki, azonban szabadságában áll az ajánlonak minden küldöttséghez 2 bizalmi férfit kijelölni — Az ajánló kivanatára ajánlatáról térítvény adandó. Ha a választás megnyitása után fél óra alatt csak egy ajánlatot, a választási elnök a választást befejeztetnek és az ajánlottat megválasztott országgyűlési képviselőnek nyilvánítja. Ha azonban kellő időben több egyen ajánlatot képviselőjelöltnek s 10 választó szavazást kíván, a szavazás elrendelendő és reggeli 9 órakor megkezdendő s megszakítás nélkül folytatandó. — A szavazóhelyiségben csak a szavazatszedő küldöttség tagjai, a bizalmi férfiak, a közigazgatási tisztviselő és a jegyző mellett alkalmazott irnokok és mindaddig míg azon város vagy község választói szavaznak, a községi előjáróság kiküldött tagjai és a jelöltek bizalmi férfiai által megjelölt községi lakos s végre a szavazásra beszólitott választók lehetnek jelen.

Iparosaink és kereskedőink első sorban vannak érdekelve a néppárt programjában. Elhanyagolt érdekeiket kívánja ez előmozdítani; am ha mindig panaszkodnak, most van alkalmuk tenni is önmagokért. Csak természetes lesz, ha mint egy ember testületileg sorakoznak most annak zászlaja alá, mert segíts megadon ember, Isten is megsegít.

Az elmaradt csuhás nép. A „Magyar Ujság“ múlt vasárnapi számában a nyitrai választó kerület papságát így titulázza egyik nyitrai levelezője, akinek esze, mája és epéje most a választások idején rendkívül kimozdulhatott a rendes helyéből. Hogy mennyire és miben vagyunk mi elmaradva, arról meggyőződhetik itt mindenki színről-színre, arra szót nem vesztegetünk. Csak a központi „Protestáns egyházi és iskolai Lap“ idei 10-ik számából akarunk valamit felemlíteni. Abban egy ref. lelkész a papság társadalmi műveltségéről értekezik s egy helyen ezeket mondja: „Az én tapasztalatom a hazai többféle felekezeti papok felől az, hogy társadalmi műveltség tekintetében hazánkban legelőbb a róm. kath. papok állanak.“

Az alispán és kath. tanítóink. Latkóczy megrendelte magának a mandátumot s mint nagy ur, maga nem is méltatja a választókat arra, hogy közéjük jöve velök szóba álljon. Mert hát nagy ur lett ő, aki csak úgy rendel. Ezt a rendeletet pedig megértették a megye vezetői, s a Latkóczy-féle „közigazgatási értek“ azt diktálja nekik, a mandátumnak meg kell lennie. Rendelnek tehát ők is, így a többi között az alispán oda int a polgármesterek, hogy a kath. elemi iskola tanítói is okvetlen Latkóczyra szavazzanak. Mert a mandátumnak meg kell lenni. Hát tisztelt alispán úr, ön aki a május 12-ki szavazásról elmaradt, meg fogja érteni, hogy kath. tanító erre a kormányra nem szavazhat, mert az iskola az egyház leánya, a leány meg nem rugdalhatja az anyját. Hanem mondunk jó tanácsot. Vegye a névjegyzékeket s mindazokat, akik parancsszávara nem hajlanak, törölje egyszerűen ki s küldje Kamesatkába. Az így megtszított névjegyzék szerint azután egyhangulag meg lesz választva Latkóczy.

Ostromállapot Nyitrán. Ma szerdén távoztak a katonák Nyitráról észrevétlenül, mert se a püspök véres összeütközést nem provokált, se a papok nem verekedtek. Hát a szegény katonák nem tudták mit is csináljanak itt. Ugy van a kerületben is, bár mint hulljak, elég volt a hajlandóság az ellenpártban valahol zenebontat provokálni. Mondják, hogy mi mégis újabb egy század gyalogság és másfél század lovasság érkezik.

Calumniare audacter. Mi, akik itt vagyunk és itt mozgunk a választó-kerületben, nem is gondoltunk arra, hogy katonaságot küldjenek ránk, hiszen annak a folyton cirkáló 60 csendőrnök sincs semmi dolga, sehol semmi kihágás, semmi rendzavarás sem fordult elő. Hát ennek más oka nem lehet, mint boszu, sanyargatás felülről, mit bizonyít az, hogy Nyitrán újabb csak a káptalan kapott 50 katonát, kiket minden ok nélkül eltartani kénytelen, csak Pográny kapott katonákat, a tiszta Zichy-párti község. Ez olyasmi, mint mikor a század elején egyes megyék nem akarták fizetni az illetéktelenül kirótt adót, vagy nem akartak adni ujoncokat, katonákat küldtek nyakukra, hadtartsak azokat büntetésből. Zsarnokság, elnyomás itt, zsarnokság ott. S ez még nem volt elég. Szombaton jöttek a katonák s azóta folyton olvassuk a fővárosi lapokban nyitrai tollból: A Zichy-kortések fektelen izgatásai folytán több községben véres összeütközések voltak. Papok messze vidékről özönlének kerületünkbe és vérlázító hajszával igyekeznek a népet terrorizálni, úgy hogy karhatalomra volt szükség — Tehát katonákat küldenek nyakunkra és meg meg is rágalmaznak a világ előtt. Hol, merre vannak ugyanis azok a véres összeütközések, hol azok a messze vidékről özönlő papok, hol a vérlázító hajszák a kerületben? Szégyeljétek magatokat, akik az alkotmányos szabadság gyakorlatára így akartok Latkóczynek mandátumot szereznii! A XIX. század végén az ilyen eljárás, midőn itt szemünk előtt lefolyó eseményekről és pártunkról hazudoznak, csak ösztönözheti az embereket azon kormánypart elsöprésére, melynek nincs többé más eszköze, mint erőszak és jogtiprás és a becsületes emberek lehurrogatása.

Korteskédő törvényszéki hivatalnok. Rampacher Rezső, a helybeli tvszék hivatalnok, betegség címén szabadságoltatta magát. Pedig olyan egészséges, hogy napokon át korteskedik a falvakban, kivált Zserén. Az eset feljelentés tárgyat fogja képezni.

Közgazdaság.

Kendertermelési értekezetlet. A nyitrai megyei gazdasági egyesület meghívása folytán a kelekkező telep felállította 1. hó 15-én Nyitrára érkezik. Lakó-gatásának célja az, hogy megálja a kendertermelésre és a száritott kender átalításának műveletaira vonatkozó felvilá-

gostásokat s hogy a termékkel megkösse a végleges szerződéseket. Az egyesületi elnökség ezt elfogya tisztelettel kéri a vármegye gazdasági bizottságát, hogy e hó 15-én délután 2 órakor Nyitra városában a várostól 12 kilométerre nyugati irányban a vármegye gazdasági bizottságának a vármegye gazdasági bizottságának érdekeire hivatkozva, nagyon kéri az elnökség a gazdasági bizottságot, hogy az 500 boldhoz meg hiányzó területet 15-ig mindenesetre bejelentsék, mert ezzel a vármegyének tesznek nagy szolgálatot, s egyúttal saját anyagi érdekeiket is előmozdítják. Szomorú lenne, ha az 500 kilométeren gazdálkodó hazafiás és okoszerű nyitrai területet olyan célra, mely a vármegye javát mozdítja elő és a mezőgazdaság rentabilitását emeli. Nyitra vármegye gazdasági bizottsága intelligencia és szakértelem szempontjából a legelső az országban, de elvezetése ezen jó hírnevét, ha egy údvös intenciót könnyelműen elejtene s összefont karokkal nézne, miként szerzi azt meg magának más vármegye gazdasági bizottsága. Biztosra vesszük, hogy a 15-iki értekezleten a vármegye javát szívén viselő minden intelligens gazda meg fog jelenni s támogatásával előmozdítja a kenderkikészítő telep felállítását. A kendertermelési értekezlet után igazgató választmányi ülés tartatik.

Az űrminci községi hitelszövetkezet

Hollady Jenő, a bíkes űrminci plebános fáradhatatlan tevékenysége folytán e hó 4-én alakult meg „Űrminci és Vidéke” címen 321 részvényessel és 532 üzletrészesrel. Elnöknek Hollady Jenő, alelnöknek Majecsky Alajos, könyvvivőnek Blaskovics István, pénztárnak ifj. Chudy Mihály, az igazgatók pedig Czernuch Adolf, Kosovszky József, Burics János, Szpalecsny János, Kovácsik János, Kugyela Mátyas, ifj. Ribánszky József, Ribánszky Imre, Ondrejka Adám, Schlessinger Hermann, a felügyelő bizottságba Hillawoth Ede, Pármány Emil, Grosz Adolf és Ringwald Ignác választották meg egyhangulag. A gyűlésen résztvettek Berák György szociális és Wohland Ignác apponyi plebános, továbbá Henkeo László, Dierer Henrik, Szociális és Apponyi körzetszervezők megbízottai, Emody József földbírók, mint a nyitrai gazdasági egyesület alelnöke, a Stummer László úradalmi részéről pedig Czernuch Adolf űrminci, Hillawoth Ede pusztaladoki és Fojtik Tivadár nagyjaci urad. intézők. Hollady Jenő plebános ezen hatalmas szövetkezet megerősítése által maradandó emléket állított magának s a szövetkezet hazafiás vezetésével még inkább fogja gyarapítani érdemeit.

Telefon.

K. J. A beüldött újság-szeletre vonatkozólag csak az a megjegyzés, hogy az egyszerűen valótlanság. A „Nyitrai Közlöny” ezt írja:

„És csakugyan számos esetben a katolikusok között ferál'ott házasság föl is bontottak, csakhegy ez sok pénzbe kerül, s azért nem szegény embernek való. És nehogy azt mondóssa valaki, hogy ezt az újközlöny szoptuk, utalunk egy esetre. Lel az illetők katolikus felek s ma is él még a harmadik feleségével együtt s két előbb elválasztott felesége is él még pedig mind a négyen igen jó egészséggel élnek. Ez a férj Frank hírneves szabó, milliós ember, kinek üzlete a bécsi Grabenben van s pápai engedély — dispensacio in radice — által választott el két első nejétől, de személyesen kellett a dispensációért Rómába mennie s egész vagyonát érő pénzt fizetnie mindannyiszor.

Ezt a Frank szabót több nyitrai ember is ismeri, könnyű utána járni a dolagnak.”

Az újság tehát még tudományosságot is szimulál, minden körülmények között „dispensacio in radice”! — Nehegy ez a kifejezés önt és másokat félrevezesse, kijelentjük, hogy a dispensacio in radice nem a házasság felbontásánál, hanem éppen ellenkezőleg a házasság megerősítésénél alkalmaztatik. Ha pl. valamely házasság érvénytelenséget szenvedett, s a házastársak a hitvek érvénytelen voltá-

ról nem tudnak semmit, sőt ha nem is tanácsos nekik azt megmondani, akkor a lelkész a pápához fordul, hogy a magában véve érvénytelen házasságot érvényesítse, vagyis dispensaljon in radice. — Novendékeink nevető göröcsöket kaptak, mikor azt az abszurdumot egy állítólagos jogász lapjában olvasták. Az éppen annyi, mint hogy Jónás nyelte el a cethalát, hogy Rubicon által ugrott Caesaron.

A kath. egyház érvényesen kötött és elhalt házasságot soha fel nem bontott, még akkor sem, mikor Szép Fülöp vagy VIII. Henrik alatt egész országokat és nemzeteket kellett elveszteni: annál kevésbé tette egy bécsi szabónak, talán azért, hogy ocsóbb reverendákat liferáljon. — Csak nemrégiben leköteltük magunkat, egy helybeli német lapjának, hogy ha bebizonyítja az ellenkezőt, 100 példányban előzetünk rá: de eddig adós maradt a bizonyítékkal. Ugyanígy pályadíjat tűzünk ki a Nyitrai Közlönynek is, megvitheti neki hírel.

A többire nevez nem reflektálhatunk. Az érvény szélén támolygó embert még megasztítani, nem keresztény eljárás, ha még oly féktelenül dühöng is. Csak számalmat érzünk irányában Quem Deus perdere vult, dememat.

4793/894. sz. tlk.

Árverési hirdetmény.

A szenici kir. járásbíróság — mint telek-könyvi hatóság ezennel közhírré teszi, hogy Haberfeld Jónás turolukai lakos végrehajthatónak **Kadlecik (Pál utáni) Márton**, szobotisti 457. ház sz. a lakos és társai végrehajtást szenvedett elleni végrehajtható ügyében 260 frt 10ke s járuléka, valamint az ezennel 13 frt 65 krban megállapított s a netán meg felmerülő költségek kielégítése végett a szobotisti 912. sz. tkvben foglalt alatti ingatlanokból B. 2. Kadlecik Pál nevén irt 5/12. rész és pedig a + 1. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 2. sor sz. 80 kr, a + 3. sor sz. 10 frt, a + 4. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 5. sor sz. 5 frt 80 kr, a + 6. sor sz. 19 frt 15 kr, a + 7. sor sz. 80 kr, a + 8. sor sz. 80 kr, a + 9. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 11. sor sz. 11 frt 65 kr, a + 12. sor sz. 80 kr, a + 13. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 14. sor sz. 2 frt 50 kr, a + 16. sor sz. 11 frt 65 kr, a + 17. sor sz. 4 frt 15 kr, a + 18. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 19. sor sz. 2 frt 50 kr, a + 20. sor sz. 2 frt 50 kr, a + 21. sor sz. 4 frt 15 kr, a + 22. sor sz. 10 frt, a + 23. sor sz. 1 frt 65 kr, a + 24. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 25. sor sz. 9 frt 15 kr, a + 26. sor sz. 80 kr, a + 29. sor sz. 8 frt 30 kr, a + 30. sor sz. 9 frt 15 kr, a + 31. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 32. sor sz. 15 frt, a + 33. sor sz. 6 frt 65 kr, a + 34. sor sz. 11 frt 65 kr, a + 35. sor sz. 7 frt 50 kr, a + 36. sor sz. 7 frt 50 kr. — A szobotisti 1001. sz. tkvben + alatt irt ingatlanokból B. 2. alatt azt illető 1/4 rész és pedig a + 1. sor sz. 9 frt, a + 2. sor sz. 5 frt, a + 3. sor sz. 50 kr, a + 4. sor sz. 2 frt 50 kr, a + 5. sor sz. 5 frt. A szobotisti 996. sz. tkvben + 1. sor sz. ingatlanból B. 2. alatt u. azt illető 1/8-ad 6 frt 25 kr, a szobotisti 974. sz. tkvben + 1. sor sz. ingatlan-

ból B. 9. alatt u. azt illető 1/26-od és B. 7. és 17. alatt Kadlecik Mártont illető 1/156-od s így összesen 19/156-od rész 1 frt 50 kr. A szobotisti 1003. sz. tkvben + 1. sor sz. a foglalt ingatlanból Kadlecik Pált B. 5. alatt illető 1/24-ed és Kadlecik Mártont (464. ház sz.) B. 2. és 10. alatt illető 11/144-ed s így összesen 17/144-ed 2 frt 12 kr, a szobotisti 1005. sz. tkvben + sor sz. a foglalt ingatlanból B. 4. alatt Kadlecik Pált illető 1/12-ed rész 7 frt 50 kr. A szobotisti 1084. sz. tkvben + 1. sor sz. a foglalt ingatlanból B. 3. alatt u. azt illető 1/16-od rész 4 frt 50 kr. A szobotisti 961. sz. tkvben + alatt foglalt ingatlanokból Kadlecik Mártont illető 1/2 rész és pedig a + 1. sor sz. 20 frt, a + 2. sor sz. 5 frt, a + 3. sor sz. 1 frt, a + 4. sor sz. 15 frt, a + 5. sor sz. 12 frt, a + 6. sor sz. 12 frt, a + 7. sor sz. 7 frt, a + 8. sor sz. 1 frt, a + 9. sor sz. 15 frt, a + 10. sor sz. 50 frt, a + 11. sor sz. 1 frt, a + 12. sor sz. 10 frt, a + 14. sor sz. 15 frt, a + 15. sor sz. 36 frt, a + 16. sor sz. 7 frt, a + 17. sor sz. 10 frt, a + 18. sor sz. 6 frt, a + 19. sor sz. 11 frt, a + 20. sor sz. 16 frt, a + 21. sor sz. 8 frt, a + 22. sor sz. 26 frt, a + 23. sor sz. 5 frt, a + 24. sor sz. 1 frt, a + 25. sor sz. 3 frt, a + 26. sor sz. 7 frt, a + 27. sor sz. 1 frt, a + 28. sor sz. 33 frt, a + 29. sor sz. 80 frt, a + 30. sor sz. 80 frt, a + 32. sor sz. 1 frt, a + 33. sor sz. 3 frt, a + 34. sor sz. 10 frt, a + 35. sor sz. 2 frt, a + 36. sor sz. 1 frt, a + 37. sor sz. 15 frt, a + 38. sor sz. 4 frt, a + 39. sor sz. 10 frt, a + 40. sor sz. 10 frt, a + 41. sor sz. 10 frt, a + 42. sor sz. 7 frt, a + 44. sor sz. 11 frt, a + 45. sor sz. 7 frt, a + 46. sor sz. 10 frt, a + 47. sor sz. 1 frt, a + 48. sor sz. 12 frt, a + 49. sor sz. 3 frt, a + 50. sor sz. 1 frt, a + 51. sor sz. 24 frt, a + 52. sor sz. 6 frt, a + 53. sor sz. 27 frt, a + 55. sor sz. 11 frt, és a + 56. sor sz. 3 frt becsár, mint kikiáltási ár mellett **Szobotist község házánál 1895. évi április hó 22-ik napjának reggeli 9 órakor nyilvános bírói árverésen, szükség esetében becsáron alul is el fog adatni. Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% a letendő, illetőleg annak előzetes letétele igazolandó.**

A vételár az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 90 nap alatt két egyenlő részletben az árverési feltételekben említett módzatok szerint 6% kamatokkal együtt fizetendő, a bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

Az árverési feltételek ezen bíróságnál, valamint Szobotist község előjáróságánál tekiuthetők meg.

Szenicen a kir. járásbíróság mint tlkvi hatóságnál 1894. évi október hó 26.

Simonffy Gyula,
kir. aljárásbíró.

(P. H.)

2-szeres és 3-szoros termékek

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával

érhetők el.

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

Nyomatik Huszár István könyvnyomdájában Nyitra.